

Oikeusministeriö

VN/14603/2019

Lausunto vankien tupakoinnin järjestämistä koskevasta arviomuistiosta

Oikeusministeriö on pyytänyt sisäministeriöltä lausuntoa vankien tupakoinnin järjestämistä koskevasta arviomuistiosta (VN/14603/2019, 10.3.2020). Lausunnonantajia on pyydetty arvioimaan muistiossa esitettyjä vaihtoehtoja tupakoinnin järjestämiseksi. Erityisesti lausunnonantajia on pyydetty ottamaan kantaa eri toteuttamisvaihtoehtojen terveys-, kustannus- ja toiminnallisiin vaikutuksiin. Lausunnonantajia pyydetään myös ottamaan kantaa siihen, edellyttääkö eri toteuttamisvaihtoehtojen toteuttaminen viranomaisille lisämäärärahoja vai onko järjestelyt toteutettavissa nykyisten määrärahojen puitteissa. Lisäksi lausunnossa tulisi ottaa kantaa siihen, mikä olisi paras vaihtoehto tupakoinnin järjestämiseksi.

Sisäministeriön poliisiosasto toteaa lausuntonaan, että muistiossa esitetyt vaihtoehdot vankien tupakoinnin järjestämiseksi koskevat Rikosseuraamuslaitoksen vankiloita ja Rikosseuraamuslaitos on muistion mukaan arvioinut esitettyjen vaihtoehtojen kustannusvaikutuksia ja toiminnallisia vaikutuksia. Kyseiset laskelmat täsmentynevät hankeen edetessä. Muistiosta ei käy ilmi seikkoja, joilla olisi määrärahaveikutusta tai toiminnallisia vaikutuksia sisäministeriön hallinnonalan viranomaisiin. Sisäministeriön toimialan näkökulmasta ei ole myöskään erityistä perustetta ottaa kantaa eri vaihtoehtojen terveysvaikutuksiin. Sinänsä on selvää, että muistiossa todetusti tupakointi vankien selleissä aiheuttaa merkittäviä terveyshaittoja sekä työntekijöille että tupakoimattomille vangeille. Siten voimassa olevaa tupakkalakia vastaava sääntelyratkaisu on se kaikkiin muistiossa esitettyihin vaihtoehtoihin sisältyvä lähtökohta, että tupakointi kielletään vankien asuinselleissä.

Sisäministeriön näkökulmasta on vaikea arvioida, mikä olisi paras vaihtoehto tupakoinnin järjestämiseksi Rikosseuraamuslaitoksen vankilassa. Kyse ei ole sisäministeriön hallinnonalan viranomaisesta eikä laitoksesta ja lisäksi vaihtoehtojen käytännön toteutukseen liittyvillä täsmennyksillä voi olla suurta merkitystä asiassa sekä perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten että taloudellisten vaikutusten kannalta. Voidaan kuitenkin todeta, että neljäs muistiossa esitetty vaihtoehto, tupakoinnin kieltäminen vankilassa kokonaan, vaikuttaa rajoituksena lähtökohtaisesti erityisen ankaralta. Rajoituksen oikeasuhtaisuus saattaa olla kyseenalainen, jos tupakointiin liittyviin ongelmiin

Lausunto

SM2011149

00.02.04

14.04.2020

SMDno-2020-625

ja haittoihin, kuten sellissä salaa tupakointiin, voidaan vaikuttaa esimerkiksi tupakan ja sytyttimien hallussapitoa koskevilla ratkaisuilla.

Sisäministeriössä on vireillä poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain kokonaisuudistus. Kyseisessä laissa ei ole tällä hetkellä erikseen säännöksiä tupakoinnin järjestämisestä poliisin hallinnoimissa vapautensa menettäneiden säilytystiloissa. Arviomuistiossa mainitulla apulaisoikeusasiamiehen ratkaisulla, jonka mukaan tupakointikielloista vankiloissa tulee säätää nykyistä täsmällisemmin, on merkitystä myös poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain kokonaisuudistuksen valmistelussa. Tupakointia koskevissa sääntelyratkaisuissa on kuitenkin perusteltua huomioida säilytyksen lyhytaikaisuus, vapaudenmenetyksen perusteeseen liittyvät seikat, vapautensa menettäneiden vapaa-ajan toimintoja koskeva sääntely sekä muut poliisin säilytystilan toimintaympäristöön liittyvät erityispiirteet.

Osastopäällikkö

Tero Kurenmaa

Erityisasiantuntija

Jarkko Nieminen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Sisäministeriö 14.04.2020 klo 14:18. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Oikeusministeriö
Juho Martikainen/OM